

Onderzoeksverantwoording

Representativiteit, methodologie en beschrijvende statistieken

Omdat sociaal ondernemers niet een speciale rechtsvorm hebben of andere zichtbare karakteristieken die hen onderscheiden van andere ondernemingen, is er geen overzicht van de populatie sociaal ondernemers in Nederland. [McKinsey \(2016\)](#) schatte het aantal sociaal ondernemers op ongeveer 5.000-6.000 in 2016, waarbij deze ondernemers werkgelegenheid boden aan ongeveer 65.000-80.000 werknemers in 2015. Tabel 4 geeft een vergelijking van de zichtbare karakteristieken van de sociaal ondernemers in onze dataset ten opzichte van de [European Social Enterprise Monitor \(2021-2022\)](#). Het is niet duidelijk of de groep sociaal ondernemers in de Social Enterprise Monitor een representatieve steekproef zijn van de populatie van sociaal ondernemers in Nederland.

Tabel 4: Sociaal ondernemers gefinancierd door Rabo Foundation zijn vaker actief in de horeca en gezondheidszorg, vergeleken met de ondernemers in de Social Enterprise Monitor

Dataset	European Social Enterprise Monitor	Rabo Foundation cliënten
Jaar	2021-2022	2023
Land	Nederland	Nederland
Aantal werknemers (fte)		
0-9 fte	61%	55%
10-49 fte	25%	30%
> 50 fte	14%	15%
Juridische vorm		
B.V.	51%	55%
Stichting	17%	37%
Combinatie B.V. en Stichting	18%	8%
Anders	14%	0%
Sector		
Gezondheidszorg en overige dienstverlening	23%	30%
Industrie	14%	10%
Detailhandel	12%	10%
Horeca		18%
Omzet afgelopen 12 maanden		
Gestegen	60%	83%
Gelijk gebleven	18%	6%
Gedaald	22%	10%

Bron: RaboResearch 2024

In het eerste gedeelte van onze analyse vergelijken we de sociaal ondernemers met de ondernemers in de NEx-T-enquête¹ zonder sociaal doel. We gebruiken een statistische methode, propensity score matching (zie uitgebreide rapportage voor een toelichting), om deze vergelijking te kunnen maken. Tabel 5 geeft de beschrijvende statistieken weer van ondernemingen die

¹ De NEx-T-enquête is een jaarlijkse enquête van RaboResearch onder 1.500 ondernemingen in Nederland met als doel hun voortgang te monitoren in de transitie naar een nieuwe economie die duurzaam en sociaal inclusief is. Zie [RaboResearch \(2023\)](#) voor details.

vergelijkbaar zijn (onder meer qua sector en oprichtingsjaar) met onze dataset van sociaal ondernemers. De bovenste tabel geeft de sociaal ondernemers weer en de onderste tabel de ondernemers zonder specifiek sociaal doel. Veel van de variabelen in tabel 5 betreffen categoriale variabelen; de omschrijving in de laatste kolom geeft dan ook de omschrijving weer van de mediane categorie van de specifieke variabele.

Tabel 5: Sociaal ondernemers hebben minder werknemers, minder last van arbeidsmarktkrapte en een sterkere omzetgroei dan vergelijkbare ondernemers zonder een specifiek sociaal doel

Databeschrijving	Gemiddelde	Stand. dev.	Mini-mum	Maxi-mum	Mediaan	Categorie mediaan
Ondernemingen met sociaal doel						
Aantal werknemers	3,75	1,64	1	10	3	5-9 werknemers
Oprichtingsjaar	1,96	0,63	1	3	2	3 -10 jaar geleden
Digitalisering	5,00	1,73	1	7	5	enigszins
Omzetgroei	5,29	2,49	0	7	7	sterk gegroeid (> 20%)
Onzekerheid omzet	3,45	0,90	1	5	3	niet hoog, niet laag
Absolute arbeidsmarktkrapte	3,59	1,65	1	7	3	enigszins beperkt
Relatieve arbeidsmarktkrapte	-1,75	1,76	-6	2	-2	2/7 beter dan concurrenten
Aantal observaties (n)						51
Ondernemingen zonder specifiek sociaal doel						
Aantal werknemers	4,94	2,37	2	12	5	20-49 werknemers
Oprichtingsjaar	1,98	0,68	1	3	2	3 -10 jaar geleden
Digitalisering	5,10	1,54	1	7	5	enigszins
Omzetgroei	4,29	1,43	0	7	4	stabiel
Onzekerheid omzet	3,06	1,21	0	5	3	niet hoog, niet laag
Absolute arbeidsmarktkrapte	4,37	1,89	1	7	4	neutraal
Relatieve arbeidsmarktkrapte	-0,31	1,27	-3	3	0	niet beter dan concurrenten
Aantal observaties (n)						51

Bron: RaboResearch 2024

Regressietabellen

Tabel 6: Sociaal ondernemers hebben een hogere omzetgroei en minder last van de arbeidsmarktkrapte dan ondernemers zonder een sociaal oogmerk, maar ze kennen ook een hogere mate van onzekerheid

	Afhankelijke variabele				
	Aantal werknemers	Omzetgroei	Arb. Krapte absoluut	Arb. Krapte relatief	Onzekerheid
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Uitdagingen					
Sociaal ondernemer	-1,054* (0,604)	1,520*** (0,394)	-0,407 (0,308)	-1,436*** (0,413)	0,587*** (0,231)
Oprichtingsjaar	0,404 (0,435)				
Eigendom		-0,379*** (0,115)			
Digitalisering			0,288*** (0,108)		
Constante	ja	ja	ja	ja	ja
Gecontroleerd voor stemming	ja	ja	ja	ja	ja
Sector fixed effects	ja	ja	ja	ja	ja
Standaard fouten geclusterd op sector	ja	ja	ja	ja	ja
Observaties	102	102	102	102	102
Aangepaste R2	0,083	0,107	0,044	0,188	0,110
Binnen sector R2	0,023	0,156	0,064	0,168	0,057

Noot: de commerciële ondernemers uit de NEx-T-dataset die een score van (6,7) hadden op een 7-schaal voor sociale doelstellingen zijn niet meegenomen in de vergelijking. Significantie: *p<0,1; **p<0,05; ***p<0,01.

Tabel 7: Sociaal ondernemers die bestuurlijke uitdagingen ervaren, geven eveneens aan een lagere ambitie te hebben

	Afhankelijke variabele Ambitie (gewenste groei aantal werknemers)				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Uitdagingen					
Bestuurlijke uitdagingen	-1,787** (0,879)	-1,834** (0,819)	-1,663** (0,802)	-1,822** (0,789)	
Financiële uitdagingen	1,013 (1,371)				
Operationele uitdagingen	-0,883 (1,192)				
Marketinguitdagingen	0,091 (1,257)				
Kennisuitdaging succesvol ondernemen					-0,499*** (0,184)
Preferenties					
Sociaal vertrouwen				-0,336 (0,203)	-0,444** (0,206)
Altruïstisch				0,309* (0,158)	0,359** (0,157)
Constante	ja	ja	ja	ja	ja
Gecontroleerd voor sector	nee	nee	ja	ja	ja
Gecontroleerd voor stemming	nee	nee	ja	ja	ja
Observaties	44	44	44	44	44
R ²	0,132	0,107	0,199	0,276	0,308
Aangepaste R ²	0,043	0,085	0,139	0,180	0,217

Noot: de commerciële ondernemers uit de NEx-T-dataset die een score van (6,7) hadden op een 7-schaal voor sociale doelstellingen zijn niet meegenomen in de vergelijking. Significantie: *p<0,1; **p<0,05; ***p<0,01.

Bron: RaboResearch 2024

Beperkingen van het onderzoek

De conclusies van dit onderzoek zijn gebaseerd op een beperkt aantal observaties (n=51). Dit kan ervoor zorgen dat niet-representatieve uitkomsten toch als wezenlijk zijn weergegeven (uitschieters tellen zwaarder mee). De populatie van sociaal ondernemers in Nederland is onbekend, dus of de steekproef een goede weergave geeft van de gemiddelde sociaal ondernemer in Nederland is niet vast te stellen.

Additioneel was het niet toegestaan bepaalde persoonlijke karakteristieken van de sociaal ondernemers zoals leeftijd en geslacht uit te vragen via de Crowdtech-survey vanwege privacywetgeving. We weten uit de literatuur ([Hoogendoorn et al., 2011](#)) dat sociaal ondernemers vaak jonger of ouder zijn dan de gemiddelde ondernemer en ook vaker vrouw. Maar deze data hebben we niet gebruikt om sociaal ondernemers aan niet-sociaal ondernemers te matchen. Dit kan zorgen voor een scheve vergelijking.

De statistische methode die wij gebruiken om sociaal ondernemers zo goed mogelijk te vergelijken met ondernemers zonder een specifiek sociaal doel - *propensity score matching* - is een standaardmethode in de financieel-economische wetenschap (zie onder anderen [Leung en Veelman, 2018](#) en [Bebchuk et al., 2020](#)). Maar deze statistische methode geeft geen causaal

verband, maar slechts een beter onderbouwde correlatie door een passende controlegroep ondernemers te linken aan de groep sociaal ondernemers.